

Willy Heemskerk-Burggraaf

De adem van de herfst

Tussen vreugde en verdriet - deel 4

Uitgeverij Zomer & Keuning

Nijdig gaf hij een ruk aan zijn stoel. 'Je bekijkt het maar. Je doet maar wat je niet laten kunt.' Witheet stonden ze tegenover elkaar: professor Mart Meijerink en zijn vrouw. Zijn voetsteunen misten op een haar na haar schenen. Zonder nog iets te zeggen maar inwendig briesend begaf hij zich naar zijn studeerkamer en knalde de deur in het slot. 'Goed zo; nog harder,' riep Anniek hem kokend van woede na. 'Maak van je hart geen moordkuil. Gooi je frustraties er maar uit.' De tranen sprongen haar in de ogen. Van kwaadheid en van onmacht. Maar ook van bezorgdheid en onbehagen. Ze wilde helemaal geen ruzie. Ze wilde alleen maar met hem praten. Hem nog eens op een rustige manier uitleggen waarom ze wilde stoppen met werken. Maar evenals de vorige keren toen ze erover begonnen was, had hij haar woorden in de kiem gesmoord en haar op niet mis te verstane wijze laten weten dat het onderwerp onbespreekbaar was. Nou, hij kon tevreden zijn. Het kwartje was gevallen. Ze zou hem er niet langer mee lastigvallen. 'Je zoekt het maar uit,' mompelde ze venijnig toen ze langs de gesloten deur liep en de neiging moest bedwingen om er een welgemeende trap tegenaan te geven.

Aan de andere kant van de deur heerste doodse stilte. Met een verbeterd trek om zijn mond en met niets ziende ogen staaarde Mart Meijerink voor zich uit en probeerde zichzelf weer in de hand te krijgen. Hoe kwam het toch dat hij zich de laatste tijd zo vaak liet gaan? Juist tegenover Anniek? Zomaar, om niets. Nou ja... om niets? Het was me nogal wat om van de ene op de andere dag te besluiten je werk op te geven. Een gekwelde zucht ontsnapte hem. Als hij eerlijk was tegenover zichzelf – en dat wás hij – begreep hij Annieks motieven maar al te goed. Het was om hém. Nu hij vanwege zijn steeds terugkerende problemen met

zijn gezondheid een groot deel van zijn werkzaamheden had moeten staken en daardoor meer tijd thuis doorbracht, wilde zijn vrouw hem in het vervolg gezelschap houden. Met een wrevelig gebaar streek hij door zijn nog altijd dikke haardos en hij klemde vastbesloten zijn kaken op elkaar. Ook al voelde hij zijn krachten afnemen, hij had nog geen gezelschapsdame nodig. Of een oppas, bedacht hij cynisch. Of Anniek ... Het idee alleen al dat ze voor hem haar baan, waar ze zoveel voldoening aan beleefde, op zou zeggen. Het was ondenkbaar. Ze was een geboren arts. Een alom gewaardeerd gynaecoloog, die uitstekend leiding gaf aan haar sectie en dag en nacht voor haar patiënten klaarstond. Hmm, dat was natuurlijk inherent aan haar vak. Maar ze dééd het toch maar. En dan had ze óók nog de zorg voor hem ... Tot voor kort kon hij zichzelf behoorlijk redden. Alleen bij het opstaan en de rituelen waarmee dat gepaard ging had hij haar bijstand nodig. Datzelfde gold voor het naar bed gaan. Overdag had hij haar hulp niet nodig. Hij hoefde niet zoals elk normaal mens van het toilet gebruik te maken. Zijn urine en ontlasting werden kunstmatig afgevoerd. Het was destijds voor hem de beste oplossing gebleken. Het had hem minder afhankelijk gemaakt, zodat hij in dat opzicht kon gaan en staan waar hij wilde. Hoewel dat staan niet al te letterlijk moest worden opgevat. Nadat een beschonken automobilist tijdens een mislukte inhaalmanoeuvre frontaal op hem was gebotst, was hij met de brokken blijven zitten. Hij had er een hoge dwarslaesie aan overgehouden, wat inhield dat hij vanaf zijn borst verlamd was. Hij verplaatste zich intussen al meer dan vijfentwintig jaar in een rolstoel.

Maar de jaren begonnen te tellen en het zittende leven dat hij noodgedwongen leidde, begon hem op te breken. De slijtage in zijn schouders en bovenarmen was nu van dien aard dat hij moeite had zich op te duwen. Het leek zo op het oog maar een klei-

nigheid, maar het beperkte hem nóg meer in zijn bewegingen. Het kostte hem bijvoorbeeld de grootste moeite om van plaats te wisselen. Helaas was dat tegenwoordig vaker nodig. Om van houding te veranderen en op die manier zijn bloedsomloop te stimuleren. Een hele dag zitten was doodvermoeiend en hij was gedwongen om tussendoor te gaan liggen en zijn lichaam de rust te gunnen waar het behoefte aan had. Hij wilde het niet toegeven en probeerde de signalen te negeren, maar kreeg later de rekening gepresenteerd. En voor Anniek kon hij het al helemaal niet verborgen houden. Ze kende hem en zijn lijf misschien zelfs beter dan hijzelf. En nu wilde ze stoppen met werken. Om hem. Hij was weer bij zijn uitgangspunt teruggekeerd. Zijn gedachten draaiden in cirkeltjes rond. Tot een oplossing kwam hij niet. Zonder het te willen begon hij zich opnieuw op te winden. Hij vertikte het om op haar aanbod in te gaan. Ze had zich al een huwelijk lang opgeofferd en aangepast aan hem. Haar werk was het enige dat zij – behalve hem – had. Kinderen hadden ze niet, omdat hij niet in staat was geweest ze haar te schenken. En nu zou hij haar haar werk ook nog afnemen? Omdat zij zich geroepen voelde om hem te helpen? Nooit! Hij piekerde er niet over. Zolang hij nog ... Op dit punt werden zijn gedachten onderbroken door het uitgelaten geblijf van Doerak en het met geweld dichtslaan van de buitendeur. Anniek. Automatisch rolde hij zijn stoel naar het raam en zag zijn vrouw samen met de voor haar uitrennende hond over het erf naar de weg toe lopen. Ze keek niet op of om. Met een peinzende blik keek hij haar na. Ze had niet gevraagd of hij met haar meeging. Een hartgrondige zucht ontsnapte hem. Diep in zijn hart wist hij dat hij steeds meer aangewezen zou zijn op haar dagelijkse hulp, maar tegen beter weten in bleef hij dat gegeven hardnekkig ontkennen.

Anniek baalde als een stekker. Van zichzelf, van de hele situatie maar het meest nog van haar echtgenoot. Wat kon hij zo nu en dan toch een moeilijk mens zijn. Zo koppig en dwars als hij groot was, en met zijn 1.94 meter wás hij groot. Zeker in aanmerking genomen dat hij gedurende de oorlogsjaren drie jaar in een Jappenkamp had doorgebracht en toen nauwelijks voldoende te eten had gehad. Pas na zijn veertiende jaar was hij gaan groeien, had hij haar ooit verteld. Terwijl ze de pas er flink in zette en haar gedachten de vrije loop liet, voelde Anniek haar woede bekoelen. Het was immers geen wonder dat hij zo voor zichzelf opkwam. Als jongetje van amper tien jaar oud had hij al moeten zien te overleven, gescheiden van zijn vader, die in Japan tewerk was gesteld, en van zijn moeder en drie oudere zusjes, die in een vrouwenkamp verbleven. Hij had al op jonge leeftijd geleerd voor zichzelf te zorgen. Na de oorlog werd het gezin weer herenigd, wat op zich al een wonder mocht heten. Allen hadden zij de ontberingen overleefd en in Nederland het leven weer opgepakt. Mart ook. Totdat een nieuwe klap hem trof. Twee maanden voordat hij zevenendertig zou worden overkwam het ongeluk hem, met alle gevolgen van dien. Opnieuw had hij de strijd moeten aangaan om te overleven, in eerste instantie letterlijk; later op een andere wijze. Hoe vaak had hij niet te kampen gehad met vooroordelen, om maar iets te noemen. Hij was hard voor zichzelf. Hij was een vechter en een overlever. Maar soms ging hij daarin te ver. Zoals nu het geval was. Dan verloor hij de realiteit uit het zicht. Had hij alleen maar oog voor zijn eigen overwegingen. En wilde hij niemand en in het bijzonder háár niet tot last zijn. Dan vergat hij dat zij van hem hield. Dat ze hem wilde steunen, juist als hij het nodig had.

Nu was dat moment gekomen. Ze had gezien dat hij zijn lichaam niet meer kon onderwerpen aan zijn ijzeren wil. De pijn in zijn

armen belette het hem. Beetje bij beetje moest hij inleveren en voor een man als Mart betekende dat ongeveer hetzelfde als capituleren. Ze had gedacht dat hij – nu hij in Vivian van Amersvoorde zijn opvolger had gevonden, wellicht wat makkelijker afstand van zijn werk had kunnen nemen, maar daarin had ze zich kennelijk vergist. Over drie maanden hoopte hij de pensioensgerechtigde leeftijd te bereiken. Daaraan voorafgaand had hij al zijn commissariaten – op één na – afgestoten. Het voorzitterschap van de raad van bestuur van Meditech, het bedrijf dat gespecialiseerd was in medisch-technologisch onderzoek en waar Vivian op zijn voordracht tot algemeen directeur was benoemd, had hij aangehouden. Daarnaast zou hij zo nu en dan nog gastcolleges geven. Dat was alles. Ogenschijnlijk had hij zonder veel moeite een punt gezet achter zijn indrukwekkende loopbaan. Anniek was er blij om geweest. Te lang al had hij te veel hooi op zijn vork genomen. Ze had zich zorgen om hem gemaakt en hem meer dan eens gezegd zich wat te ontzien. Maar dat was een woord dat niet in zijn woordenboek voor kwam. Als hij ergens voor ging deed hij dat met de volle honderd procent inzet. Hij dwong respect af; ook bij haar. Maar dat nam niet weg dat zij hem soms een halt toeriep en hem een spiegel voorhield om hem tegen zichzelf te beschermen. Het werd haar niet in dank afgenomen, maar daar trok ze zich niets van aan. Zoals ze in dit geval niet van plan was zich ook maar iets aan te trekken van zijn weigering om met haar over het gewraakte onderwerp van gedachten te wisselen. Als het niet goedschiks kon, dan maar kwaadschiks. Hoewel ze nog geen kwartier geleden besloten had het precaire onderwerp te laten rusten, hadden verschillende afwegingen gedurende de wandeling met Doerak haar op andere gedachten gebracht. Ze zou het gevoelige item nog eenmaal ter sprake brengen en hem domweg vertellen dat ze op korte termijn

ontslag nam, of hij het ermee eens was of niet. Het ging uiteindelijk om haar. Het was háár werk, háár beslissing; háár leven. En dat leven wilde ze in alle omstandigheden met hem delen, ook nu, nu het moeilijker voor hem werd. Peinzend vroeg ze zich af of het verschil in leeftijd tussen hen misschien een rol ging spelen. Het was nooit van betekenis geweest, maar in deze nieuwe situatie lag het wellicht ineens anders. Als zij van zijn leeftijd zou zijn geweest zou hij waarschijnlijk geen moeite hebben gehad met haar besluit. Dan had het meer voor de hand gelegen. Maar ze was pas achtenveertig en het lag gewoonweg niet in de lijn der verwachtingen dat ze zou stoppen. Ze stond nog middenin het arbeidsproces en oefende haar vak met hart en ziel uit. Dat wist hij en daarin had hij het bij het rechte eind. Maar als ze zou moeten kiezen tussen hem en haar werk, was de keuze niet moeilijk. Dan koos ze – eveneens met hart en ziel – voor hem. Zoals ze dat vijfentwintig jaar geleden ook had gedaan. Ze twijfelde er eigenlijk niet aan dat hij begrip voor haar standpunt zou hebben. Maar ze moest wel de kans krijgen om te zeggen wat ze op haar hart had. Ze hielden zielsveel van elkaar. Hun wederzijdse liefde had altijd het laatste woord gehad. Gerustgesteld door die laatste gedachte draaide Anniek zich abrupt om en riep de hond. ‘Doerak, hier. We gaan weer naar de baas.’ Ze vroeg zich af hoe ze hem aan zou treffen. Of hij weer voor rede vatbaar zou zijn. Hij kon zo stront eigenwijs zijn. Nou ja, als het eropaan kwam waren ze aan elkaar gewaagd. Anniek Meijerink grinnikte ondanks zichzelf.

Hij was nog in zijn studeerkamer en had al die tijd werkeloos voor zich uit zitten staren toen hij zijn vrouw en de hond thuis hoorde komen. Ze praatte tegen het dier en haar stem klonk gewoon. De boosheid was eruit verdwenen. Tja, met Doerak had

ze ook geen probleem. Meer met hem. Tijdens haar afwezigheid had hij zijn gedachten op een rijtje gezet, maar hij bleef bij zijn standpunt dat het belachelijk was als zij haar werk op zou geven. Een dergelijke beslissing moest je niet overhaast nemen. Daar kon je later spijt van krijgen. Bovendien, wat moesten ze, als ze de hele dag op elkaars lip zaten? Ze hadden beiden hun werkzaamheden, nou ja, hijzelf nu wat minder, maar ze hadden elkaar altijd iets te vertellen gehad. Hij zuchtte ongemerkt en maakte zich zorgen. Om zijn gezondheid. Hoe het nu verder moest. Maar zijn grootste zorg gold Anniek. Hij hield zo vreselijk veel van haar. Hij wilde alleen maar het beste voor haar. Hij had het gevoel dat hij haar tegen zichzelf moest beschermen. Ze dacht altijd eerst aan een ander en daarna pas aan zichzelf. Zoals nu, nu ze voor hem wilde stoppen met werken. Het was niet eerlijk. Zij kon er immers niets aan doen dat ze zat opgescheept met iemand als hij. Mart Meijerink was zó gefixeerd op zichzelf en de dingen die hij sinds kort niet meer kon, dat het niet bij hem opkwam dat die laatste gedachte óók niet eerlijk was. Niet ten opzichte van Anniek, maar ook niet tegenover hemzelf. Beiden konden zij er niets aan doen. En zij zaten beslist niet met elkaar opgescheept. Daarvoor hadden zij elkaar veel te lief. Hoewel dit momenteel niet te merken was. Of toch juist wel?

Mart bleef met opzet nog een tijdje op zijn kamer. Hij hoorde Anniek rommelen in de keuken. Eigenlijk zat hij op haar te wachten, maar ze kwam niet. Zou ze nog kwaad zijn? De enige manier om dat aan de weet te komen was door naar haar toe te gaan. Maar wat moest hij zeggen? Hij was bang om de verkeerde woorden te gebruiken. Niet alleen hijzelf was de laatste tijd snel aangebrand. Zij kon er ook wat van. Hij maakte meer geluid dan nodig was om haar op zijn komst voor te bereiden. Hopelijk zou

ze dat niet verkeerd opvatten. Met een snelle blik naar de ander peilden ze elkaars stemming. Van hun gezicht viel niets af te lezen. Gelukkig fungeerde Doerak als bliksemafleider. Hij begroette zijn baas alsof deze terugkwam van een wereldreis. 'Ja, ja, rustig maar, ik loop heus niet weg,' suste Mart de trouwe viervoeter. De herdershond manoeuvreerde handig tussen de voetsteunen door en legde zijn voorpoten op zijn baas' schoot, terwijl hij zachtjes in diens stugge haar beet. Anniek sloeg het bekende tafereeltje van een afstand gade. Het beest was dol op Mart. 'Zo, al klaar,' hoorde ze haar man zeggen, 'ga nu maar in je mand.' De hond deed onmiddellijk wat hem gezegd werd, draaide nog een paar keer om zijn as om het juiste plekje te vinden en liet zich toen met een diepe zucht door zijn poten zakken.

Het bleef even stil in de kamer. Mart kuchte. Vragend keek hij zijn vrouw aan. 'Zullen we het vuren staken?'

'Hmm, dat ligt eraan,' antwoordde ze zuinigjes. 'Waarom?' kwam onmiddellijk zijn volgende vraag. 'Wat de voorwaarden voor een eventuele wapenstilstand zijn,' gaf ze hem te kennen. Hij knikte. 'Kom maar met een voorstel,' lokte hij haar uit de tent.

'Hmm.' Ze bleef hem ernstig aanstaren en formuleerde haar antwoord zorgvuldig. Haar werk of het feit dat ze haar ontslag in wilde dienen noemde ze niet. Evenmin sloeg ze haar ogen neer voor zijn dwingende blik. Ze wilde geen ruzie meer. Het enige wat ze van hem verlangde was dat hij de situatie eens van haar kant zou bekijken. 'Ik wil in je nabijheid zijn, Mart,' begon ze, 'niet alleen om je te helpen met de fysieke dingen die langzaam maar zeker moeilijker en zwaarder voor je worden en die ik misschien een beetje voor je kan verlichten.' Ze schudde haar hoofd. 'Het gaat om zoveel méér. Het gaat om één zijn met elkaar, in voor- en tegenspoed.' Zacht ging ze verder: 'Dat heb ik je destijds beloofd en ik wil niets liever dan mij houden aan die voor mij

heilige belofte.' Ze keek hem nadenkend aan. 'Ik begrijp eigenlijk niet goed waarom je er zo moeilijk over doet. Ik weet namelijk zeker dat je voor mij hetzelfde zou doen als ik je hulp nodig had.' Vol liefde hield ze zijn blik gevangen. Hij slikte en voelde zich steeds kleiner worden bij haar woorden. Ze had immers gelijk. Anniek glimlachte. 'Ik wil je nog één ding zeggen. Ik wil niet dat je je schuldig voelt. Ik wil dat je voor eens en altijd beseft dat het voor mij geen opoffering of een opgave is. Dat is liefde niet. Liefde is een geschenk wat we samen uit mogen pakken en waar we zuinig mee om moeten gaan zolang het kan.' Hij knikte ontroerd en kon niets zeggen. In plaats daarvan spreidde hij zijn armen naar haar uit. Met een tevreden zucht nestelde ze zich tegen hem aan. Hij voelde haar haar kriebelen in zijn hals. Het was zo'n vertrouwd gevoel. Zij was zijn mooiste geschenk. Een geschenk uit de hemel.

Nadat ze hem in bed had geholpen lag hij naar haar te kijken en volgde haar bewegingen. Hoe vaak had hij zo naar haar liggen kijken. Maar nu leek het alsof hij haar plotseling met andere ogen zag. Hij wist hoe belangrijk haar werk voor haar was. Welk een voldoening het haar altijd had gegeven. Toch had ze hem deze avond weten te overtuigen dat er voor haar méér was dan werk alleen. Niet eerder had hij zich zo sterk gerealiseerd dat zij het ziekenhuis zomaar op kon geven. Voor hem. Omdat hij voor haar op de eerste plaats kwam. Die wetenschap vervulde hem met grote dankbaarheid. Maar tegelijkertijd baarde het hem zorgen. Omdat ze opeens zo kwetsbaar leek. Zo afhankelijk van hem. En dat wilde hij niet. Dat mocht niet gebeuren. Het kón niet. Ze moest zichzelf blijven en haar eigen weg kunnen gaan als hij er ... Met geweld riep hij zijn gedachten een halt toe. Hij wilde niet verder denken. Hij wilde léven. Het leek ineens niet meer zo

belangrijk dat hij het rustiger aan moest doen. Of dat Anniek hem vaker moest bijstaan. Daar zou hij ook wel weer aan wennen. Zoals hij in de loop der jaren aan zo veel dingen gewend was geraakt. Het deed er allemaal niet toe. Zolang ze maar samen konden zijn. Hij merkte dat Anniek hem oplettend opnam. Hij glimlachte naar haar en wachtte tot ze naast hem schoof. Toen trok hij haar tegen zich aan. Het was zo vertrouwd ook al kon hij haar niet voelen. Ze draaide zich op haar zij en liet haar arm op zijn borst rusten. Het was goed zo.

Na een poosje verbrak hij de stilte. ‘Het spijt me van vanmiddag, Niekje.’

‘Ja, mij ook.’ Ze ging op haar buik liggen en keek hem ernstig aan. Weer bleef het even stil tussen hen. ‘Weet je,’ ging ze verder, ‘eigenlijk schreeuwden we niet tégen elkaar maar óm elkaar.’ Hij knikte. Ze had gelijk. ‘Dit praat toch makkelijker,’ merkte hij droog op. ‘Ik hoop dat je geen spijt krijgt van je beslissing,’ zei hij hardop nadenkend, ‘maar mocht dat wel zo zijn, dan kun je altijd op je besluit terugkomen. Dat begrijp je toch wel, hè Niekje? Het is jóúw leven’. ‘Nee,’ verbeterde ze hem zacht en streek met haar vingers door zijn haren, ‘het is óns leven. Slaap lekker, Mart.’ Hij knikte en wist dat de slaap voorlopig niet zou komen. Hij had zoveel om over na te denken. Zoveel om dankbaar voor te zijn. Met zachte lippen beantwoordde hij haar kus. ‘Welterusten, Niekje, bedankt.’ Dat laatste was niet meer dan een fluistering. Ze wilde immers niet dat hij haar bedankte. Nooit.

Hoewel Mart aan het afbouwen was, leek het alsof hij nog drukker was dan voorheen. Natuurlijk was het Anniek opgeval-
len en ze had niet na kunnen laten te vragen hoe hij dit dacht vol
te houden. Het was inmiddels eind oktober. Er was een maand
voorbijgegaan sinds dat heftige gesprek over hun beider toe-
komst. Zo op het eerste oog leek er niets veranderd, maar dat was
schijn. Het was als het ware de stilte voor de storm. Anniek had
per 1 januari van het nieuwe jaar haar ontslag ingediend, nadat ze
haar collega's had uitgelegd wat haar beweegredenen waren om
met werken te stoppen. Het had haar goed gedaan dat men
teleurgesteld had gereageerd op haar mededeling, hoewel er tege-
lijkertijd begrip was voor haar beslissing. Nu leek het nog alsof er
niets ging veranderen. De ene baby na de andere kondigde zich
aan en soms zelfs meerdere tegelijk. Haar spreekuur was overvol
en in de pakweg zeven maanden dat Anniek een zwangere vrouw
begeleidde kon ze zich telkens weer verbazen over de band die er
kon ontstaan tussen de patiënt en haarzelf. Een band die tot na de
bevalling duurde en na het laatste controlebezoekje weer werd
verbroken. Ze oefende een prachtig beroep uit waarin geen dag
hetzelfde was. Waarin ze deelgenoot mocht zijn van de blijdschap
en dankbaarheid van de ouders wanneer een nieuw leven gebo-
ren was. Maar waar ze ook te maken had gekregen met intens
verdriet als het niet goed was gegaan. Waarin ze zich machteloos
had gevoeld. Het waren de momenten geweest dat ze zich meer
dan ooit afhankelijk had geweten van de Schepper van het leven.
Nog twee maanden, dan zou het voorbij zijn. Ze wilde er nu nog
niet aan denken en schoof de gedachte aan haar afscheid zo ver
mogelijk van zich af. Hoewel ze voor de volle honderd procent
achter haar besluit stond, voelde ze zich toch onzeker. Hoe zou

het zijn om niet meer van huis weg te hoeven? Om de contacten met collega's en patiënten te missen? Om de tijd samen met Mart door te brengen? Het zou niet altijd even gemakkelijk zijn. Mart kon bij tijd en wijle behoorlijk ongemakkelijk zijn. Als hij zichzelf in de weg zat of zich ergerde aan zijn eigen tempo. Zij was dan degene die het in eerste instantie moest ontgelden. Ze had met die onhebbelijkheid van hem leren leven. Omdat ze hem zo goed begreep. Soms diende ze hem van repleik; een andere keer negeerde ze zijn opmerkingen. Of ze liep zonder iets te zeggen weg en liet hem in zijn sop gaarkoken. Maar het gebeurde ook dat ze even speels haar lippen op die van hem drukte en haar vingers door zijn opstandige haren streek. Maar hoe zou het zijn om dag en nacht in elkaars nabijheid te zijn? Om op elkaar aangewezen te zijn? Om geen eigen leven meer te hebben? Dat gold natuurlijk evenzeer voor Mart. Diep in haar hart zag Anniek op tegen de komende veranderingen. Meer dan ze zichzelf wilde bekennen. Het was zo dubbel. Aan de ene kant wilde ze niets liever dan haar tijd met hem delen. Omdat ze zich zorgen maakte. Omdat ze zich er bewust van was dat zijn klachten zich plotseling zouden kunnen verergeren. Dat zijn verhoogde bloeddruk tot complicaties zou kunnen leiden. Aan de andere kant moest ze niet op de dingen vooruitlopen. Ze zou zich ervoor moeten hoeden om hem te gaan betuttelen. Dat had ze nog nooit gedaan en dat zou hij haar zeker niet in dank afnemen. Sterker nog, hij zou zich er met hand en tand tegen verzetten. En daarin zou hij nog gelijk hebben ook, moest Anniek toegeven. Maar hoe het allemaal zou moeten? Anniek wist het niet. De tijd zou het leren. Ze hoopte met heel haar hart dat die tijd hen gegeven zou worden. Want dat was haar grootste angst. Dat ze hem zou moeten missen. Daarom wilde ze dicht bij hem zijn, nu het nog kon. Dat ze later geen spijt zou hebben. Spijt om de verloren uren. Een bezorgde zucht ontsnap-

te haar. Ze moest het maar overgeven. Maar dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Het was maar goed dat een mens niet in de toekomst kon kijken. Anniek huiverde licht.

Professor Meijerink keek met een voldane blik naar de jonge vrouw die tegenover hem zat en gaf tegelijkertijd een tevreden knikje naar zijn beste vriend en – sinds een paar weken – de tijdelijke bedrijfsleider van Meditech. Hij had het goed ingeschat. Vivian van Amersvoorde en Ron van Breughem vormden een team. Na het onverwachte vertrek van de vorige bedrijfsleider had Mart Ron gepolst voor de functie. En hoewel net met de VUT had deze er niet lang over na hoeven denken en was hij met Meditech – en daarmee met Vivian van Amersvoorde – in zee gegaan, niet wetende dat zijn huidige directeur zijn toekomstige schoondochter zou worden. Het was een beetje ingewikkeld allemaal en dat laatste had behalve Ron ook Mart niet kunnen voorzien.

Nog geen halfjaar geleden hadden Vivian en Ron elkaar voor het eerst ontmoet. Dat gebeurde in New York waar Vivian op voordracht van professor Meijerink een van de sprekers was op een belangrijk congres. Tijdens die vierdaagse bijeenkomst vierden professor Meijerink en zijn vrouw hun vijfentwintigjarig huwelijk en gaven ter gelegenheid daarvan een dineetje waarbij ook Vivian was uitgenodigd. Als verrassing voor haar man had Anniek zijn beste vrienden uit Nederland over laten komen. Zo had Vivian kennisgemaakt met Ron en Meike van Breughem. Hun zoon, die naar Mart was vernoemd en in verband met zijn studie tijdelijk in New York verbleef, was ook van de partij en had zich spontaan opgeworpen als haar tafelheer. Eenmaal terug in Nederland waren Mart junior – zoals Vivian hem in stilte noemde – en zij elkaar blijven ontmoeten om al gauw tot de ont-

dekking te komen dat zij meer voor elkaar voelden dan uitsluitend vriendschap. Beiden werden zij door hun gevoelens, maar vooral door het tempo waarin hun liefde zich ontwikkelde, overdonderd.

Tijdens Vivians verblijf in Amerika had Klaas Janssen er onverwacht de brui aan gegeven met het gevolg dat Vivian zonder bedrijfsleider zat. Op zich was ze hem liever kwijt dan rijk, maar door zijn plotselinge vertrek had hij haar wel met een probleem opgezadeld. De voorbereidingen voor de ophanden zijnde verhuizing van het researchbedrijf naar een nieuw pand, waar onderzoek en productie onder één dak kwam, waren in volle gang. In plaats van de verwachte steun liet de heer Janssen het afweten, met als voornaamste reden zijn weigering een vrouw als baas boven zich te dulden. In zoveel woorden had hij het niet gezegd, maar Vivian had geleerd tussen de regels door te lezen. Professor Meijerink had uitkomst geboden. Nadat hij door Vivian op de hoogte was gebracht had hij Ron gebeld en hem de situatie uitgelegd. In dezelfde periode dat diens zoon en Vivian het met elkaar eens werden, stemde Ron van Breughem ermee in de bedrijfsvoering van Meditech tijdelijk op zich te nemen tot er iemand anders gevonden was. Het leek voor alle partijen de beste oplossing, ware het niet dat Vivian haar nog nauwelijks begonnen relatie met Mart junior wilde beëindigen, toen ze tot de ontdekking kwam dat hij veel jonger was dan zij gedacht had. Met haar vierendertig jaar was ze negen jaar ouder dan hij. Hijzelf had totaal geen moeite met dat feit. Zij was degene geweest bij wie de twijfel had toegeslagen. Kón het wel, een verbintenis met Mart? Mocht zij hem deel uit laten maken van haar leven? Hem belasten met haar verleden dat haar soms zomaar ineens parten kon spelen en haar in haar doen en denken belemmerde? Vivian had haar verwarde gevoelens niet verborgen kunnen houden. Van

de blijde verwondering en de stille verbazing die er in het begin geweest waren over datgene wat haar zo onverwacht was overkomen, was plotseling niets meer overgebleven. Haar onzekerheid en haar ongelukkige blik waren professor Meijerink niet ontgaan. Op de man af had hij haar gevraagd wat er aan mankeerde. Verdrietig had ze het hem verteld, in de veronderstelling dat hij het zou begrijpen en haar gelijk zou geven. Maar niets was minder waar. Met een bijna boze blik en op sarcastische toon had hij haar toegevoegd: 'Het lijkt wel alsof ik mijzelf hoor praten. Als er iemand niet geschikt was voor een huwelijk was ik het wel. Van top tot teen verlamd, nou ja, bijna. Maak niet dezelfde fout als ik destijds, door degene die van je houdt weg te sturen. Daarmee doe je jezelf en de ander onnodig verdriet.' Zijn woorden hadden haar aan het denken gezet. Mart junior en zij waren tegenpolen maar trokken die elkaar juist niet aan? Vivian had het erop gewaagd en Mart junior in haar leven toegelaten. Nu hadden ze ieder nog hun eigen leven maar ze maakten plannen voor de toekomst. Een toekomst waarin hun leven ingrijpend zou veranderen. Omdat ze niet langer alleen zouden zijn. Omdat ze voortaan samen zouden zijn, Mart van Breughem en zij. Ondanks het verschil in leeftijd en ondanks hun zo verschillende achtergrond.

Zo was dus de enigszins eigenaardige situatie ontstaan waarin Vivian enerzijds Rons directeur was en anderzijds diens aanstaande schoondochter. Gelukkig konden beiden de humor ervan inzien. Ze konden prima met elkaar overweg en uitstekend samenwerken. In overleg met haar bedrijfsleider had Vivian een draaiboek gemaakt voor de komende verhuizing. Een heel bedrijf verhuizen deed je niet in één dag. Daar kwam het een en ander bij kijken. Er dienden van tevoren de nodige maatregelen te worden getroffen om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de productie zo min mogelijk vertraging opliep. Zojuist hadden ze met

Mart het draaiboek doorgenomen en deze had er niets aan toe te voegen. Het was helder en overzichtelijk maar vooral praktisch. De overgang van Meditech naar het nieuwe gebouw begon steeds concretere vormen aan te nemen. Dankzij het schema dat Vivian hem had laten zien was het duidelijk waar de prioriteiten lagen en op wat voor manier zij van plan was de zaken aan te pakken. Het laatste onderdeel dat Vivian ter sprake bracht had niet met de verhuizing te maken, maar met het gebouw zelf, althans met de entree. Vragend keek ze naar Mart en gaf hem een plattegrondje. ‘Wist jij hiervan?’ vroeg ze hem toen hij het kort bestudeerd had. Verbaasd trok hij zijn wenkbrauwen op en schoof het weer naar haar toe. ‘Nee,’ antwoordde hij kort. ‘Jij?’ Ze schudde haar hoofd en reikte Ron het papier aan. Ron wist niet waar het over ging. Tegelijkertijd legde Vivian de originele tekeningen op tafel. ‘Dit was de opzet,’ wees ze hem. ‘Zoals je kunt zien is er een behoorlijk hoogteverschil tussen de parkeerplaats en het gebouw. Dat verschil in hoogte zou opgelost worden door een aantal treden en een lichte helling. Aan de zijkant zou er op gelijke hoogte van het gebouw parkeergelegenheid komen. Die is nu weggevallen. Kijk maar wat ze gedaan hebben ...’

Ze zweeg en wachtte tot Ron de twee documenten met elkaar vergeleken had. ‘Begrijp je wat ik bedoel?’ vroeg ze enigszins overbodig. Hij knikte en wierp een snelle blik op Mart, die zich met moeite oprichtte. ‘Wel,’ kwam diens droge commentaar, ‘door de bestrating voor het gebouw op dezelfde hoogte te brengen als die van de parkeerplaats heb je in elk geval geen trappetjes of hellingen of weet ik wat nog meer nodig. En het halfcirkelvormige bordes voor de entree heeft wel iets koninklijks,’ merkte hij op. ‘Alleen jammer van al die treden.’ Opmerkzaam keek hij Vivian aan. ‘Vanwaar die veranderingen? Enig idee hoe dat zo is gekomen?’ Ze keek de voorzitter van de raad van bestuur

veelzeggend aan. ‘De projectontwikkelaar, de architect en de aannemer weten van niets. De laatste handelt in opdracht van de gemeente en toen ik navraag heb gedaan begreep de gemeente er ook niets van. Ra, ra, hoe kan dat ...?’

‘Ach, er gaat altijd wel íets mis,’ mompelde Mart berustend. ‘Zijn de werkzaamheden al begonnen?’ was zijn volgende vraag. Vivian knikte. ‘De hele boel is al afgegraven. Ze liggen zelfs vóór op het schema, zo werd mij verzekerd.’

‘Prachtig,’ was alles wat Mart zei. ‘Ik heb ze voor de keuze gesteld: óf het originele plan uitvoeren óf aan weerszijden van de trap een helling,’ ging Vivian verder en keek de professor rustig aan. Hij knikte en vond het niet nodig haar te laten weten dat hij zonder hulp wát voor helling dan ook niet meer op kwam. Omdat zijn armen het niet meer trokken. Maar dat hoefden zij en Ron niet te weten. Er was zoveel wat zij nog niet wisten. Dat Anniek wilde stoppen met werken bijvoorbeeld. Om hém. Mart Meijerink was weer terug bij af.

Na de bespreking had Ron van Breughem het werk weer opgepakt dat was blijven liggen. Vivian van Amersvoorde en Mart Meijerink hadden beiden nog een andere afspraak staan voor die dag, zij het afzonderlijk van elkaar en op een geheel ander vlak. Met het werk of de komende verhuizing had het niets te maken. Vivian had de rest van de dag vrijgenomen en ging naar haar goede vriend, Peter van Opzeeland. Met hem zou ze een gesprek hebben over haar moeder, die al meer dan twintig jaar in rustoord ‘Zorg en Hoop’ verbleef en door Peter begeleid werd. Terwijl Vivian op weg was naar Den Haag, reed Mart naar zijn fysiotherapeut voor zijn wekelijkse onderhoudsbeurt, zoals hij het spottend noemde. Die ene middag in de week behoorde tot zijn vaste leefpatroon. Over het algemeen kwam hij er beter van-

daan dan hij er naartoe ging en toch kon hij er soms het geduld niet voor opbrengen, zoals nu het geval was. Wanneer hij eenmaal op de behandeltafel lag kon hij zich wel ontspannen en vooral de spieren die hij nog wel kon voelen hadden er baat bij. Maar ook zijn benen en zijn rug werden onder handen genomen. Soms nam hij nog een duik in het extra verwarmde bad – wat voor hem trouwens niet uitmaakte, want hij voelde de temperatuur van het water toch niet – en zwom een paar baantjes. Al met al deden de wekelijkse bezoeken hem goed, maar ze vergden veel tijd. Vaak had hij het gevoel dat hij zijn tijd wel beter kon besteden, maar hij wist dat dit niet waar was. Eelco, die hem al jaren begeleidde en zijn lichaam door en door kende, stond hem al op te wachten. Het was een vaste gewoonte van de therapeut geworden de gemoedstoestand van zijn patiënt met een enkele oogopslag te peilen eer hij met hem aan het werk ging. Mart Meijerink was niet bepaald de gemakkelijkste, al helemaal niet voor zichzelf. Toch was de ervaren therapeut niet echt onder de indruk van diens stemmingswisselingen. Hij deed wat hij doen moest en maakte niet meer woorden vuil aan de fysieke gesteldheid van zijn patiënt dan nodig was. Er waren nog genoeg andere onderwerpen om over te praten. Door de jaren heen hadden zij een aardig beeld van elkaar gekregen. Zij kenden voor een groot deel elkaars zienswijze, mening of standpunt. Het beeld dat Eelco de laatste tijd zag, was dat van een wilskrachtige man, die langzaam maar zeker te maken kreeg met steeds meer fysieke klachten ten gevolge van zijn jarenlange verlamming. Met een ijzeren zelfdiscipline had hij er alles aan gedaan om in een zo goed mogelijke conditie te blijven. Dat was hem tot voor kort gelukt, maar nu was hij op het punt beland dat hij wellicht moest overwegen om gebruik te gaan maken van andere hulpmiddelen om zijn overbelaste gewrichten te ontzien.

Terwijl Eelco Mart na afloop weer in zijn stoel hielp en zoals altijd voorstelde nog wat met elkaar te drinken, bezon hij zich erop hoe hij zijn patiënt – die in de loop der jaren een vriend was geworden – moest voorbereiden op hetgeen behoorlijk ingrijpende veranderingen zouden zijn. Ze zaten tegenover elkaar in de kantine van de sportschool waartoe Eelco's praktijk behoorde en roerden zwiĳgend in hun koffie. Eelco besloot er niet langer omheen te draaien. 'Hoe lang is het geleden dat je voor een check-up bij je huisarts bent geweest?' begon hij zonder omwegen. Met een snelle blik keek Mart de man tegenover hem aan en hij zette bij voorbaat zijn stekels op. 'Drie, vier maanden geleden,' antwoordde hij met tegenzin. 'Waarom wil je dat weten?' vroeg hij kort, zonder zijn blik af te wenden. 'Ik maak me zorgen om je gezondheid.' Mart knikte. 'Daarin ben je de enige niet,' was alles wat hij zei. 'Anniek?' begreep Eelco. 'En mijn naaste medewerkers,' vulde Mart aan. 'Ze laten niets blijken, maar ik zie het aan hun blikken. Bovendien ben ik niet gek.' Hij zweeg. Eelco protesteerde. 'Dat laatste heb je mij niet horen beweren.'

Mart knikte nadenkend en nam een slok van zijn koffie. 'Goed, zeg maar wat je op je lever hebt.' Afwachtend keek hij zijn vriend aan. 'Oké,' antwoordde deze, 'ik zeg het je recht voor zijn raap.' Hij keek Mart ernstig aan en wenste uit de grond van zijn hart dat hij hem dit niet hoefde te zeggen. 'In de eerste plaats valt het mij al een poosje op dat je uithoudingsvermogen minder wordt. Ik vind dat je sneller buiten adem bent dan voorheen. Daarom raad ik je aan foto's van je longen en je hart te laten maken. Hoe is je bloeddruk?' liet hij er direct op volgen. 'Hoog,' klonk het kortaf. 'Hoe hoog?' drong Eelco aan. 'Te hoog.' De therapeut vroeg niet verder. 'Het kost je meer inspanning om je stoel voort te bewegen,' gooide hij het over een andere boeg. 'Wat trouwens mede veroorzaakt wordt door het feit dat je schouders en bovenarmen

steeds meer en heviger gaan protesteren tegen al die krachtingspanningen.' Terwijl hij zijn lege kopje opzijschoof ging hij verder: 'Tot nog toe kan ik de pijn redelijk wegmasseren, maar dat zal binnenkort niet meer lukken. Ik raad je serieus aan om eens over een andere stoel na te denken: een elektrische.' Bijna dreigend bleven die laatste woorden in de lucht hangen. 'Het spijt me,' besloot Eelco, 'maar zo staan de zaken ervoor.' Ongeduldig ging Mart wat verzitten. 'Oké, je hebt je zegje gedaan. Bedankt.' Hij deed er verder het zwijgen toe en bleef nors voor zich uit zitten staren. 'Wil je mijn suggesties op zijn minst in overweging nemen?' lokte Eelco zijn vriend uit zijn tent. Geërgerd schudde Mart zijn hoofd. 'Aan die stoel mankeert niets en verder lukt het ook nog wel. Ik ben misschien niet zo snel meer, maar ...' 'Je moet het thuis maar eens ter sprake brengen,' onderbrak Eelco hem. 'Vraag voor de verandering Anniek eens naar haar mening en laat die foto's maken en je bloeddruk opmeten ...' Een ogenblik kruisten hun blikken elkaar. Toen slaakte Mart een diepe zucht. 'Ik zal erover nadenken,' beloofde hij, al ging het niet van harte. Eelco knikte. 'Tot volgende week.' Hij hield de deur voor zijn patiënt en vriend open en zag Mart met krachtige armslagen uit het zicht verdwijnen. De massage had haar vruchten weer afgeworpen. Maar voor hoelang nog? En hoe was de conditie van Mart Meijerink over het geheel genomen? Zonder het te beseffen liet Eelco Huisman de lucht langzaam tussen zijn samengeperste lippen ontsnappen.